

Bulut Gözlemcisinin Rehberi

Gavin Pretor-Pinney

Çev.: Füsün Baytok

TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2010

“B iz’inanıyoruz ki bulutlar haksız yere kötülenmektedir ve onlar olmasaydı yaşam ölçülemez kadar yoksullaşardı.”

“İnanıyoruz ki bulutlar Doğa'nın şiiri ve sunumlarının en eşitlikçi olanıdır, çünkü onların muhteşem manzaralarını herkes görebilir.”

“İnsanlara hatırlatmak isteriz ki bulutlar atmosferin ruh halinin ifadeleridir ve bir insanın yüz ifadesi gibi okunabilirler.”

“İnanıyoruz ki bulutlar hayal kuranlar için dir ve seyretilmesi ruha iyi gelir. Gerçekten de onlarda gördükleri şekiller üzerinde düşünen herkes psikanaliz faturasından kurtulacaktır.”

“Ve bize kulak verecek herkese diyoruz ki: Yukarı bakın, oradaki gelip geçici güzellikten haz duyun ve başınız bulutlarda yaşayın.”

Bulut Sevenler Derneği'nin manifestosunda yer alan bu ifadeler TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları'ndan çıkan bir popüler bilim kitabının giriş bölümünden. Bulut Gözlemcisinin Rehberi sevginin bilgiyi, bilginin de sevgiyi nasıl besleyebildiğinin en güzel kanıtlarından biri. Bulutlara olan sevgisinden yola çıkan ve bulutları gözlemeyi sevenleri bir araya getirmek için bir dernek kuran yazar Gavin Pretor-Pinney web sitesinin de yardımıyla gitgide daha büyük bir ilgiyle karşılaşmış. Dernek üyelerinin kendilerine rehberlik edecek bir kitap ihtiyacı içinde olduğunu ve bu ihtiyacı tam olarak karşılayacak bir kitap bulunmadığını fark ederek bu kitabın çalışmalarına girişmiş. Sonunda da bulutlarla ilgili kapsamlı bilgilerle dolu, ama bir yandan edebiyatla, yaşanmış öykülerle ve kişisel duygu betimlemeleriyle güzelleşmiş ve zenginleşmiş bir popüler bilim eseri ortaya çıkmış.

Yazar kitabı bulut çeşitleri üzerinden bölümlendirmiş. Kitapta her bir bulut çeşidiyle ilgili aynı zamanda birer sanat eseri olan fotoğraflarla, bulutlarla ilgili bilimsel prensipleri açıklayan şemalar ve çizimler iç içe. Yazar edebi anlatımıyla bunları o kadar iyi harmanlamış ki öğrendiklerinizi adeta fark etmeden öğreniyorsunuz. Kitapta Bulut Sevenler Derneği internet sitesine gönderilen yüzlerce fotoğraftan bazıları da yer alıyor. Yazar kitabını bulutları açıklayan bir meteoroloji kaynağı olarak hazırlamadığını altını çiziyor: “Bu kitap daha ciddi bir şey -ta-

sasız, amaçsız ve yaşamı onaylayan bir meşgale olan bulut gözlemciliğine bir güzelleme.” Yine de kitaptaki teknik bilgilerin derinliğinin popüler olmayan kaynaklardan aşağı kalır yanı yok. Kitabın güzel yanı yazarın bu bilgileri bulutlarla olan duygusal bağını saklamaya çalışmadan aktarmış olması.

Gavin Pretor-Pinney

Bulut Sevenler Derneği'nin kurucusu ve Sunday Times'ın iki çoksatanı *The Cloudspotter's Guide* (Bulut Gözlemcisinin Rehberi) ile *The Cloud Collector's Handbook*'un yazarı. Ayrıca yeni hiçbir şey yapmama sanatının savunucusu *Idler* dergisinin ortak kurucularından. İster deniz kıyısında ister bir futbol stadyumunda her biçimdeki dalgayı izlemeyi seviyor. 2010 Haziran ayında Bloomsbury tarafından yayımlanan *The Wavewatcher's Companion* adlı son kitabı ise çevremizi saran ve içerisinden dünyayı deneyimlediğimiz dalgalar için mizahi bir rehber. Pretor-Pinney Somerset'te yaşıyor.

Bulut Gözlemcisinin Rehberi, bir şeye sevgiyle bağlanarak ilgi duymanın yüceliğini ve güzelliğini bizlere hatırlatıyor. Bulutları seveniz de sevmeseniz de size ilham vereceği inancımızla beğenimize...

Bilim İnsanının Medya Rehberi

Richard Hayes - Daniel Grossman

Çev.: Murat Kayı

TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, 2010

B ilimin halk için anlaşılır hale gelmesi, bilimin, bilimsel düşüncenin ve bilim insanının halk tarafından benimsenmesi TÜBİTAK'ın öncelikli hedefleri arasında. Popüler bilim kitapları ve dergileri bu yöndeki en kapsamlı faaliyet alanlarından birini oluşturuyor. Yıllardır bilimsel konuları, usta popüler bilim yazarlarının kaleminden geniş kitlelere sunan TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, bu defa hem bilim insanlarına hem de iletişimcilere yönelik bir bilim iletişimi kitabı yayımladı. *Bilim İnsanının Medya Rehberi* bilim insanlarının araştırma konularını halka nasıl anlaşılır biçimde anlatabileceğine ve medya mensuplarıyla nasıl daha sağlıklı ilişkiler kurabileceğine ilişkin somut öneriler ve yöntemler sunan bir kitap.

Kitabın giriş bölümü, bilim dünyasıyla medya dünyasının yaşadığı kopukluğu anlatıyor, bu kopukluğun sebeplerine ilişkin, araştırmalara dayanan tespitler sunuyor ve çalışmalarını halkla anlaşılır bir şekilde paylaşmanın her iki tarafa da sağlayabileceği yararları söz ediyor. İkinci bölüm bilimsel konuların ve araştırmaların medyada paylaşımında yaşanan bazı yaygın sorunları irdeliyor. Bilim

Richard Hayes

12 yıldan fazla süredir ABD'deki pek çok bilim insanına basınla daha etkin iletişim kurabilmeleri yönünde yardım etmiş olan Union of Concerned Scientists'in (Duyarlı Bilim İnsanları Birliği) medya yöneticisi. Daha önce raportörlük yaptığı bir ABD Kongresi'nde iklim değişimi üzerine bir görev takımını yönetti. Virginia Arlington'da yaşıyor.

Daniel Grossman

Ödüllü bir bilim gazetecisi. Ulusal Halk Radyosu'nun "Living on Earth" adlı programında raportörlük yaptı. *New York Times*, *Rolling Stone* ve *Scientific American* gibi yayınlarda yazılar yazdı. Ayrıca Boston Üniversitesi Gazetecilik Okulu'nda bilim gazeteciliği dersleri verdi. Massachusetts Watertown'da yaşıyor.

Birlikte Oynayalım

Dünyanın Dört Bir Yanından 100 Oyun
Oriol Ripoll

Resimleyen: Rosa Maria Curto

Çev.: Barış Bıçakçı

TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları,

2010, (6 yaş +)

Günümüzde çocuklar teknolojinin sağladığı çok geniş imkânlarla sahip. Odalarındaki tek bir cihazla hiç dışarı çıkmadan tenis oynayabiliyor, bisiklete binebiliyor, kürek çekebiliyorlar. Ancak bu durum aynı zamanda çocukların dış ortamla ve doğayla ilişkilerinin kesilmesi, yalnızlaşmaları, basit malzemelerle yaratıcılıklarını kullanarak oynadıkları oyunları unutmaları gibi sonuçlar doğurdu. TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları geçtiğimiz günlerde dünyanın dört bir yanından çocuk oyunlarının yer aldığı bir kitabı Türkçeye kazandırdı. Kitap çeşitli ülkelerde geleneksel olarak ve her yerde her zaman bulunabilecek malzemelerle oynanan 100 çocuk oyununu bir araya getiriyor.

Oyunların bir kısmı geleneksel olmakla birlikte dünyanın büyük kısmında yaygın olarak oynanan seksek, dama gibi oyunlar. Bir kısmı ise sadece belirli ülkelere özgü. Oyunların nasıl oynandığı sevimli çizimlerle ve basit bir dille tarif edilmiş, ayrıca oyunun ilgili kültürdeki yeri ya da kelime anlamı gibi kısa genel kültür bilgileri kutucuklar içinde verilmiş. Kitap hem altı yaş ve üstü çocuklar için zengin bir oyun repertuarı sağlıyor hem de dünyanın her yerinde çocukların benzer biçimde eğlenebildiğini çocuklara -ve tabii büyüklere de- gösteriyor. Geleneksel oyunların hatırlanması ve canlanması dileğiyle...

"Birlikte Oynayalım'da, dünyanın dört bir yanından seçilmiş 100 oyun bulacaksınız. Bunlar, evde veya dışarıda, kendi başınıza veya arkadaşlarınızla birlikte oynayabileceğiniz oyunlar. Belki çok sevdiğiniz bir oyunun ilk ortaya çıktığı yeri öğrenip şaşıracaksınız veya arkadaşlarınızla oynadığınız bir oyuna çok benzer bir oyunu dünyanın diğer ucundaki çocukların da oynadığını keşfedeceksiniz. Bir yandan da, bilmediğiniz oyunları öğrenmenin heyecanını yaşayacaksınız. İyi eğlenceler..."

iletişiminin asıl hedef kitlesinin medya mensupları değil medyanın hitap ettiği halk olduğunun vurgulandığı üçüncü bölümde, bilim insanlarına vermek istedikleri mesajı etkin, doğru ve çekici biçimde nasıl anlatabileceklerine yönelik somut öneriler yer alıyor. Dördüncü bölümde yazarlar, birçok bilim insanının zorlandığını belirttikleri söyleşilerde, bilim insanlarının kontrolü ellerinde tutarak istedikleri mesajları vermelerine yardımcı olacak önerilerde bulunuyor. Sonraki bölüm bilim insanlarının amaçlarına uygun iletişim araçlarını nasıl seçebileceklerine ve kullanabileceklerine ilişkin çok sayıda örnek vererek öneriler sunuyor. Son bölümde ise yazarlar bilim insanının medya ile ilişkilerini etik açıdan ele alıyor ve bu konuda kendi duruşlarını açıklıyorlar.

Bilim İnsanının Medya Rehberi, konuya analitik ve somut yaklaşımı, anlaşılır ve akıcı diliyle halkla daha çok şey paylaşmak isteyen bilim insanları için yol gösterici olabilir. Kitabı okuyan medya mensupları kendilerine dersler çıkarabilir. Bilimle uğraşmayan okurlar, bilim insanlarının halkla iletişimini daha farklı açılardan gözden geçirebilir ve bilim iletişiminin zor fakat iyi yapıldığı takdirde taraflara ne kadar faydalı olduğunu fark edebilirler. Tüm okurlara faydalı olması dileğiyle...

